

DA KEE SA'A

ANA NI NIKUI XIÑU'U DAKUA'A

CAPÍTULO I

NDIA NTYIKUAN:

NA KUAA NI KA'NU

- Ikumi kida ña da ndaku nuu *educación* te nduu nda nuu netyi kuu sa'nu nuu Ñuu Tensio'o.
- Ña tyina'a nduu ña sa'a ityi kuu ndáa ini ne ivi ña nsidaa ndoo ña'a te tiaa xiñu'u tna'a nda sa'a ña in nuu kua'nu nsidaa nda.
- Ikumi kuin nuu nsidaa ña kuati ndé ni ni kui kundoo à dakua'a yatni ni kundoo sna yua, d'i á, netyi ndiaa xi ne, netyi tyina'a, te inka ga né, nuu nsidaa *Sistema Educativo Estatal*.
- Kida tu'a à ana dakua'a tyindee ne nsidaa ne ivi ndoo nda'a Ñuu Tensio'o, sa'a ni kutna'a ni'ì ndèè nsidaa.
- Ana kua'an kuin nuu ní kuu ña katyi nuu tutu yo'o nduu ana kuu sa'nu Ñuu Tensio'o te netyi kuu sa'nu Ve'e Tyuun.
- Kuin nuu xi ana xiñu'u dakua'a kida vii vii xi ne, na kuu à xikan nde ni xian ni kuu ndoo ne.
- Ña yo'o nduu ña yodo ntyikun ana kuni dakua'a:
  - 1) Ña yo'o nduu ña yodo ntyikun tyuun dakua'a, te ni saa nuu nsidaa nda'a Ñuu Tensio'o.
  - 2) Nde ni ni kui ka'an ne, tiaa ne, ka'vi ne, kida tyuun nuu né ni kani kua'an te kua'an te kaan ne kui tyuun ne dava ga ña saá xinu xityuun ña kuati.
  - 3) Nsidaa ana ni ni kui nu kuni ne dakua'a ne, nuu kuni ne tyina'a ne ko in kadi nuu ne.

CAPÍTULO II

**NI KIDANE ÑA
NDUA KATYI TE
NDIA IKA KIDA
SA'A TYUUN
DAKUA'A.**

Ndé ni ne ivi ni kui ki'i ne dakua'a ne dukan kutu'a ne nuu koo ina'a ne kuu kua'a ña ina'a ne tyina'a à nè nuu tyuun xi ne, kuu na'a ne tyindee ne ña ni tna'a ne.

- Nsidaa ni kuu ne ivi ndé ni ni kui ni kuu ndoo ne ikumi ne dakua'a ne dukan xikan tyuun.
- Nsidaa ni kuu yua di'i ikumi ne te tyuun ne de'e ne ni dakua'a ve'e ndé koó di'un tyii ya'vi ne ma te koó nduu de'e ne doko iín nuu ne à a ña'a a tiaa kunduu à nú taña'a ga xinu à sa'un uni kuia, te kunu kuatyi ne a in dava netyi yua di'i, kuin nuu sna ne ña in nuu ni mandia'a ña dakua'a.

CAPÍTULO III

**SA'A ÑA TYINA'A
ÑUU TENSIO'O**

Ña ndua kida tyuun tyina'a ndukuu à ña nsidaa ne ivi ni kutu'a ne ña ikumi ne dakua'a ne te kutu'a ne sa dukan ma ni'i ini tyindee tna'a ne:

- 1) Ikumi tyindee sa'a ni nakani ka'nu ini ne, ña ndua dama te saá ne tyindee ne tna'a ne xi inka ga ne.
  - 2) Ni kani kua'an nduku nda tnu'u xi nsidaa ga ne ivi, ña ndua à tu'a ne kida ne, ña ntyityi, ña saá na xinu ga.
  - 3) Ndukun ña nduu ña ndaa xi ña kuu ndia xi mii xi, dukan sna kuu ndia Ñuu Ivi Kuii, kutna'a ni saá kuu ndoo vii nda xi ña ni tna'a nda xi inka ga ña, sa'a kuu í kida tyuun nda te ni'i nda kuu ndoo vii nda.
  - 4) Ikumi ndukun nansa da xioó ña kida kini sna'a tna'a nda te ma sa koo ga tnu'u ndo'o xi netyi kuati, netyi sa'nu ña'a nuu nsidaa nda'a Ñuu In Ko'yo.
  - 5) Kua'a ndé ini kua'nu ña kuu ndoo mani nda, koo di'un te ña kida nda te ina'a nda xi tnuñu'na kuua katyi *derechos humanos*.
- Ña in sa'nu nuu tyuun dakua'a ndia ika Ñuu Tensio'o ni kuu ña xikan:

- 1)** Ini kuisi xikun ña tyindee sa ni in ma daxioó xi ne, sa ni kuu ndia xi nsidaa ña dakua'a kivi ndua ña ia in in Ñuu In ko'yo.
  - 2)** Ni in ma sa ndoo dakua'a: sa'a dukan ni'i da xioó ña kaxin te nansa ndukun nansa tyina'a vii te ni koo nsidaa nda'a tyuun.
  - 3)** Ve'e tyina'a nde koo tyi ya'vi te in sa'nu Ñuu Tensio'o
  - 4)** Koo in tyi ya'vi.
  - 5)** Koo ikumi ve'e dakua'a na kua tna'a xi ni in ña dañu'u kandisa ne a ña ni'inu ini ne.
- Ña tyina'a Ñuu Tensio'o kuu ntyikun á ni kua'nu ntyityi ne ivi, ntyikun a ni ndañu'u ña koo sani'i ini nè, ña naá ne ivi, ña naá ne xi ña kuati, netyi ña'a, dukan sna netyi koo kui kuu ndoo mii, kani ityi xi ña koo ana tyi ga kua'a ndia dukan ni'un ini netyi ndoo kuu sa'nu nuu Ñuu Tensio'o.

- Nuu tyuun dakua'a taxi Ñuu Tensio'o ña ntyikun tna'a yo'ó kida:
  - 1)** Ma nakaxin nuu á ne ivi: madi a ne ivi kuu sa'nu, madi ana da ndaku ka'an sa'a xi, koó ka'an sa'a ni ka'nu kua'nu iá ii ne ivi Ñuu.
  - 2)** Inii In Ko'yo: ikumi à kuu ini à te ndukan nansa da nsí'i xi tnundo'o.
  - 3)** Kuu ndoo mani tna'a.
  - 4)** Ndukan kida tnuñu'u tna'a xi in, in ne ivi ndoo nde ni xian.
  - 5)** Tyina'a ne ivi ña nansa kuu ndia ne ñuu ivi nde ndoo nda te kuu ndia xi Ñuu Ivi sa'a ma sa koo wa tnundo'o te kui tyuun ni ña xiñu'u nda.
  - 6)** Dava dava: ni nsí'i sa'a ña mà sà kuna'a ndoo netyi iá kua'a di'un xi te dava ne koó, na ndía in ña'a ndiaa in tiaa, ndoo Ñuu ne ivi nda'vi. Tee kuu sa'nu kuin nuu tee, tyindee tee ana xiñu'u sa'a ña ni dakua'a nde da xinu.
  - 7)** Ni ka'nu kida tyuun á, kuin nuu á ña ndoo ne ivi ma kui tnii ne, u'i ka'an ne, mà kui kaka ne kuee kutu'a ne tuku ikumi tyina'a sa'a ña netyi nsí'i kuaan kuu ndoo ne.
  - 8)** Kuñu'u tna'a xi inka Da'an: Tyina'a á ne ivi kida ñu'u tna'a ne nde ni Da'an ni ka'an nè ndé ni Ñuu nè, mate tuku ndixi ne, diin ña xixi ne kida mani xi né màsà da xioo xi né.
  - 9)** Ni ka'nu: Vatyi kani ityi á ni kuu kuikun sa xini tnuni nè ni koo ñama sa xini tnuni ne sa'a ña koo ndavà ini ne ka'an ne, nakani ini né, kida tyuun ne xi ne ivi Ñuu.
  - 10)** Ña tyi ga dukun: nduku ndee a ni kani kua'an tyina'a à ne ivi ku ntyikun ne dukun saa in in ne kida ñu'u ne nsidaa ña ni tna'a na kuaa ni tyina'a xi né ve'e ndé ni dakua'a né.

**ÑA UI
TYUUN TYINA'A ÑUU TENSIO'O**

CAPÍTULO I

Nsidaa kuisi netyi ndoo nuu tyuun, ve'e tyina'a te nansa ntyikun tna'a tyuun Ñuu ña ndua xi kida ne.

NANSA ÑU'U TNA'A
NSIDAA ÑA TAXI
TYUUN DAKUA'A
ÑUU TENSIO'O.

- Ña ndua kida ne:
  - 1) Ña'a tee tiaa dakua'a
  - 2) Ña'a tee tiaa tyina'a
  - 3) Netyi yua di'i
  - 4) Netyi kuu sa'nu nde na ta'nde tyuun xi netyi tyina'a
Ñuu Tensio'o.
  - 5) Netyi kuu sa'nu nuu Ve'e Tyuun in in Ñuu
  - 6) Netyi kuu sa'nu nuu ve'e tyina'a
  - 7) Nsidaa ve'e tyina'a nuu Ñuu Tensio'o
  - 8) Nsidaa ve'e tyina'a educación superior
  - 9) Tutu ñu'u tna'a ña kutu'a dutyi kuati a netyi kuatyi
  - 10) Ia ve'e tyina'a xi nsidaa ga nda'a tyuun kui tyuun ne
  - 11) Tyuun taka, netyi yua di'i tyindee ne nsidaa tyuun ia
nuu ve'e dakua'a

Capítulo II

NSIDAA NI KUU ÑA
DAKUA'A DUTYI
KUATI NETYI
KUATYI.

Do'o ñu'u tna'a nsidaa ve'e tyina'a, inicial, *preescolar*, *primaria* y *secundaria* xi inka ga ña xiñu'u tyuun dakua'a:

- 1) Ve'e nde dakua'a dutyi kuati laka ni kaku ndè dutyi xiká uni
nú nsi kivi ni'í ne ve sa'an ve'e ndé dakua'a. *No escolarizada*
Ve'e nde dakua'a dutyi kuati sa'an in ui kivi na kua tna'a ne
in ne ve'e ndè ná ñu'u ve tixi di'i ve ndè xinu ve uni kuia.
- 2) Ve'e ndé dákua'a dutyi kuati nú kuisi ni da'an kastila ka'an
ne. *Preescolar Indígena Nú Da'an xí ka'an ne Ñuu nè te ka'an*
sná nè da'an Kastilá. Preescolar comunitario nú iyu'u ga
dutyi kuati nduu ve Ñuu.

LEY DE EDUCACIÓN DEL ESTADO DE PUEBLA

- 3) *Primaria* nú xikave iñu kuia nde uxin ui, *primaria general* Ve'e ndé dákua'a dutyi kuati nú kuisi ni da'an kastila ka'an ne. *Primaria Indígena* Nú Da'an xíi ka'an ne Ñuu nè te ka'an sná nè da'an Kastilá. *Primaria comunitaria* nú iyu'u ga dutyi kuati nduu ve Ñuu.
- 4) *Secundaria general*, nde tyina'a ni ka'anu xi ña xi kuatyí, dakua'a xi Da'an kastila, *secundaria técnica* nde tyina'a xa tyun daku tiakua mi a.,
- 5) *Secundaria para trabajadores* ve'e dakua'a netyi sá ni xinu sa'un kuia sa kidatyun.
- 6) Ve'e nde dakua netyi kuatyí ña na ya'a nuu *televisión*.
Telesecundaria

SECCIÓN I

**TYUUN DAKUA'A
NDE XIKA DUTYI
KUATI NDE NDÉ
ÑU'U VE TXI DI'I VE
NDE XINU VE UNI
KUIA**

Tyuun xi *Educacion Inicial* ña ndua ntyikuan a, nsidaa dutyi kuati kutu'a ve da kutyi ve ini i ika ve, ña kutu'a ve, ña nakani ini ve, ña ndo'o ve, ña kida ve nduu ve ña'a a tiaa taña'aga xinu uni kuia.

SECCIÓN II

**TYUUN DAKUA'A XI
DUTYI KUATI XIKA
UNI NDE IÑU KUIA**

Dutyi kuati sa ni xinu uni kuia, dakua'a ve preescolar, do'o ñu'u tna'a te ndia ntyikuan:

- 1) A ña'a a tiaa nduu ve nsida ve ikumi ve dakua'a ve.
- 2) Ndua ntyikuan: nsidaa dutyi kuati kutu'a ve da kutyi ve inii ika ve, ña nakani ini ve, ña ndoo ve, ña kida ve, nduu ve a ña'a a tiaa, kutu'a ve ka'an ve.
- 3) Ntyikuan kida ndaa va á: kaan ve kida tnuñu' u ve, kida tyuun taká ve, kuu ndoo dii ini ve, tyindee tna'a ve, koo tiaku ini ve, koo ndoo ini ve, te kundoo vii ve, kaan ve kuu nduu ve ne ivi tnuñu' u kivi kivi nuu xi.

- 4) kudiki ve, kida ve nsidaa ni kuu ña va'a nakani ini vè, te dukan keni'i ve kida ve tyuun ina'a netyi sa'nu ndoo xi ve. Ikumi da kuikun xi ini ve kuu nduu ve ne ivi kua ka ini xi, ma ni'i ini ve ña ntyikun ve kutu'a ve.
- 5) Ikumi da káan xi ve ña ndia ika ndà ki da ndakuu ndia nda Ñuu ivi nde ndoo ndàte kuu ndia stna'a nda .
- 6) Ntyikua maní'i nakani vi kuu ndoo mania koo kua ka ini ve ña ntyikun ve, tyindee ve, kida tnu ñu'u ve netyi ve'e nde ia ve, ne ivi ñuu ve na kua'n ni'i kua'n sa'nu ve.
- 7) Tyi ka ni ityi xi ve sa ni ku tua'a ve ka'an ve Da'an *Inglés*.

SECCIÓN III

VE'E DAKUA'A ÑA KUATI XIKA IÑU NDE UXI UI KUIA

Ña tyina'a *primaria*, ntyiku à saà ña kuati kuu ndua ne ivi kuna'a ña tnu ñu'u tyi ndee tna'a, na kuni a mii a, tna'a, ne ivi ve'e a, ne ivi ñuu a, na nduku a koo tiaku ini a kundia mi a, ña kida ña ina'a kundia iki kuñu a , ña kida ku diki taka à, ni ma ni'i inia kundia nde ndo nda, ikumi kunda ndia xiñu'u kunda ini a ña kida ve kundia ña ia ñuu a, dukan sna kudii ini a nakani ini a te ntudu a ña mandi'a ga sa kivi nuu xi kuu ndua kua ka ini xi kida tyuun, masa ndoo ni'ni a kivi nuu xi ,kida sa'a mii a kida sa'a ne ivi ve'a.

SECCIÓN IV

VE'E DAKUA'A NETYI KUATYI XIKA UXI UI NDE SA'UN KUIA

Ña ntyikun tyuun *secundaria* dakua'a kundua ne ivi kutu'a nsidaa ña va'a, ntyikun a dakua'a ña ntyityi ni'i nu ini a kida, koo nda va iki kuñu a xi sa xini tnu nia, tnia nda'a tyuun da kuu tiaku a mi a dukan sna Ikumi a kunde'e va'a, ndukua te nakani ini a sa'a ña ni'a kunda ini a, ña kida, ña kida yuku an, kunduu a ne ivi va'a.

CAPÍTULO III

TYUUN DAKUA'A MEDIA SUPERIOR

Tyuun ntyikùn dakua'a educación media superior do'ó ñu'u tna'a bachillerato, de profesional técnico bachiller, dukan sna ña koò xiñu'u bachillerato te ka'in a tyina'a netyi ni xinu secundaria.

- Ndia ntyikuan te nansa ñu'u tna'a:
  - 1) Kani ityi á a na kuní daku'a á ña ntyityí ña kuu ne ivi, nansa kui tyuun xi nda'a tyuun xinu saa vityi.

- 2) Ikumi da kuni tnu'u nansa kui kida ne sa'á ña ku'un ga ne nuu xi a da kua'a ga ne *educación superior* a inka xian nde ki'i ne kida tyuun ne, dukan sa kunda ini ne nansa kui nakani ne a mani i ini ne nde tyuun tuku tuku kuu Ñuu nde ndoo ne.
- 3) kua'a ityi xi in in ni kua'nu sa xini tnuni a na dakua'a sa'a ña ku tnuni ini ne kida tyuun ne ve'e ne te Ñuu ne;
- 4) ku'a ityi xi in in ni kua'nu sa xini tnuni a na dakua'a sa'a ña ku tnuni ini ne kida tyuun ne ve'e ne te Ñuu ne;
- 5) kida ni koo ndava ini a ña ni na kuni a te kuu ini a sa'a ne ivi Ñuu ndé ni kakuà, a nda'a Ñuu Tensio'o, nda'a Ñuu ko'oyo.
- 6) Ikumi nda kani tnu'u te tyina'a vii xi a na dakua'a à sa'a ña kuna'a a ndia katyi a, ndia ki da tyindee á ne ivi nda'a Ñuu ni xiko nda'a Ñuu Tensio'o.
- 7) A na daku'a ikumi kuna'a ntyi'i a Da'an *ingles*.

CAPÍTULO IV

TYUUN DAKUA'A EDUCACION SUPERIOR

Tyuun dakua'a *educacion superior* ñu'u tna'a xi *técnico superior universitario, licenciatura, a indu ga ña kui dakua'a ne, ia maestría, doctorado*.

- Ña xikan ikumi kida netyi ita sa'nu, nuu nde ta'nde tyuun daku'a dini Ñuu te dava ga ve'e tyuun nda'a Ñuu, kakan ne nuu netyi itasa'nu nde ta'nde tyuun dakua'a *federal* sa nsidaa ikumi dakua'a koo in ndoo, ndesa'a, ka'an sa nsidaa ñuu ka'an in da'an xii a nde ndoo netyi nda'vei, ikumi kua'a xi nsidaa Ñuu ña Ikumi ne daku'a ne, kutu kuisi ikumi tyiva'a tnu ñuu nuu nde ka'an tutu.

CAPÍTULO V

ÑA NA NDUKU ÑA NTYITYI, NANSA KUU NDOO MANI NDA TE KUI TYUUN NDA KAA NA XINU SAA.

Ñuu Tensio'o sá'a nakuni a ña ndua ikumi ne ivi kuna'a ne ña ndua ia dakua'a ne, ña ntyityi, ña kuu ini nè ña kua'an dáma nda'a tyuun ña ina'a ne te kida ne, ña ni dakua'a te kida ne ivi.

- Ni dakua'a nde tyun dama ña kuu ne ivi ntyikun á a kida a koo na kua tyina'a xi a na vaxi xinu ndukua kodo nuu á tyina'a na sàà ndukua te kuityun á ñá nani *plataforma* ía nuu *internet*.

**TYUUN DAKUA'A
DE'E NE IVI ÑUU XII**

CAPÍTULO VI

Ñuu Tensio'o ikumi kuin nùù a ni dakua'à, ni kida ne ivi ña ni kaan ne kida ne Ñuu ne, ni dakua'a ne Da'an ka'an ne Ñuu nè, netyi ni kixi nda'a Ñuu Tensio'o netyi tnuù, netyi kida tyuun tatu ndè nde xitú.

- Ña ni sàà kida ana da ndakú nuu Ñuu kida ni kua'nu ne ka'an ne, tiaa ne Da'an xíi ne ivi indoo Ñuu Tensio'o vatyi xityuu an ne à ndatnu'u ne te xiñu'u dakua'a xi à ndatnu'u ne te xiñu'u dakua'a xiá'sa'a ña ni nakuni xi à.
- Tyùùn dakua'a ui da'a ikumi kida ña ndua xiñu'u dakua'a ne ivi, Ñuu tnuu ña xiñu'u, dukan kida ña tnuñu'u te dakuni tnu'u te kundia ña ia Ñuu nda xi nsidaa ña ia Ñuu Tensio'o.
- Netyi ita sa'a nu nde ta'ande tyuun dakua'a nde Ñuu Tensio'o ikumi ne ndaka tnu'u vii ne sa kuu nda ini ne na kua katyi tutu ka'an sa'a *legales nacionales e internacionales* nakua xikan a ka'an sa'a tyuun dakua'a ñu'u tna'a xi ñuu ndee ka'an da'an xií dukan sna netyi tnuù, tyiva'a tnuñu'u ña katyi.
- Ña ndua xikan tyuun *educación indígena*, netyi ita sa'a nu dini Ñuu xi dava ga nda'a Ñuu vatuni kui kida ne te do'o ñu'u tna'a:
  - 1) Ikumi kida sa'a ni ni'i nde ga ve'e tyina'a *educacion indigena*, nde ndoó netyi kuati xixi ne, kidi ne te dakua'a ne, sa koo vii ve'e tyina'a ne ndé ndoo ne nde koo *internet* kui tyuun ne.
  - 2) kida yukun sa'a ntuyu kun tutu dakua'a sa nakuni xi nsidaa ña ni ni'i ta'vi ne ni nakoo yo'o te'e nda ia ñuu nda nde ndoo nda te sna Ñuu nde ka'an ne da'an xií dukan sna netyi tnuù, dukan sa'a tyuun dakua'a ñu'u, tna'a xi tnuñu'u ma in nansa kuu yukuan, nansa katyi tnu'u te dakuni tnu'u, ña ina'a ne te kida ne Ñuu ne, xi ña kaa naxinu kivi ndoo nda.
  - 3) Ndu yukun, tava xi tutu sa nandu saa tu a, dasan xi a te kuityuun xi tutu dakua'a, na in tutu kukun dasan nuu ña kuati nuu nsidaa da'an ka'an ne Ñuu Tensio'o.

- 4) Ikumi kida sa'a nsidaa ve'e nde daku'a netyi kuatyí kuu nduu ne netyi tyina'a, nsidaa ne ikumi ne ka ku'u ne tyina'a ne Ñuu nde kuu yatni nde ndoo ne a ka'an ne da'an ne, dukan sa ikumi kida kuu ntyiku ga ne tutu *programa* dakua'a ne, te danaku'a ga ne, ni'i ne in tutu *certificación* nde ka'an sa'a netyi tyina'a ña'a te tiaa nduu ne vatuni ka'an ne da'an de ndoo ne.
- 5) Ikumi kida sa'a naki'in ña nduu a nakani ga ini dava ne ivi nansa naku ñu'u tna'a tutu *planes y programas de estudio*, ña ndua ina'a Ñuu te dava Ñuu kuati nde ka'an ne inka da'an, dukan sna ne ivi tnuù, sa dukan nsi kivi vatuni ni'i ga ne natui ga nsidaa ña ina'a ne ña kida ne ivi nuu in in Ñuu nde dakua'a dutyi kauti;
- 6) Ikumi nanduku nansa kida sa na tyindee sa'a netyi na nsi'i, netyi kida kua'an ga nuu xi, dana kua'a ga ne te dukan ni'i da kua'a ga netyi dakua'a xi *enfoque intercultural y plurilingüe*.
- 7) Na nduku nansa kuii na kuatna'a nuu nsidaa ga tyuun xi netyi ita sa'a nu sa ndua tyuun sa'a nu te dukan sakoo *programa* sa vatuni dama te kui kaka tyuun Ñuu nda a inka Ñuu yata Ñu ivi, kida sa'a nsidaa netyi dakua'a ndoo Ñuu nde ka'an ne da'an xi dukan sna netyi tnuù, dava ndia ne te kua'a ña ina'a ne nuu in in Ñuu ne.

CAPÍTULO VII

TYUUN SANI ITYI KUNDOO MANI TNA'A NDA

Tyuun ntyikun netyi tyina'a Tensio'o xi nda'a Ñuu à koo kuaká ini à sa'a ñani tna'a màsà kuni'i nu ini à dakua'a à nakani kuaka ini a sa'a ne ivi kaan kuityuun à ña nduu ni dakua'a ni kida tyuun nuu mi à te Ñuu ne ivi Ñuu à.

- *Secretaría* kani ityi à ña tyindee da kui na xi viko kida te da kuitnu'u á ne ivi, nakoo à a kuitnu'u ana dakua'a. màsà daxio à ña katyi a na ku sa'su Ñuu Ko'yo sa'a ña tyina'a xi à na iá ka'an xi á ni kuna'a á nansa kida dá kuu ndaa in nda ña satna'a ini a kida à na tnii a ña kida ne ivi Ñuu.

CAPÍTULO VIII

**TYUUN NDUKU MA
DA XIOÓ XI NI IN.**

Ña yo'ó kuni katyi ña ndua ikumi nda kida nda, kuni'i nuu te nanduku sa nansa kida kuni'i nuu te nuu ña kida ña ma kui ki'i ne kida ga ne ikumi kuu ntyikun ña ndua kuni ne kida ne daku'a ne te kutu'a nsidaa netyi dakua'a.

- *La educación inclusiva* kuni katyi ña ndua ikumi nda kida nda kuu ntyikun ña ndua kuni ne kida ne daku'a ne te kutu'a nsidaa netyi dakua'a, ikumi nuu nsidaa ña ndua kida kini tna'a koo nakoo nakua tna'a xi netyi dakua'a.
- Ve'e ita sa'nu *educación especial* ikumi à kundoo netyi tyina'a ina'a vii ña ndua kida ne sa dukan ni'i kida ña ndua kuni kuu ntyikuan.
- Tyuun dakua'a *educación inclusiva* ntyikuan ni ni'i kutu'a nsidaa netyi dakua'a netyi kuati, ña kuatyti te na ia netyi ni ndoo à ia ña ya'a ne ña yo'o ntyikun koo in ikumi ndoo ma dakua'a.
- Ve'e nani *Secetaría* na nduku ne:
  - 1) Ikumi tyindee ña ni ni'i kutu'a netyi dakua'a xi tnuñ'u sa'a ne, ña xiñu'u ne te kuni ne kida ne, na tyindee xi ña nakani ini ne a ndo'o ne te kuu ini ne sa'a nsidaa ni kuu ña ia sa'a na.
  - 2) Ikumi kida sa'a netyi dakua'a ikumi ne kuu nduu ne netyi kida te nanduku tyuun vii nuu nsidaa.
  - 3) Ikumi tyindee tna'a sa'a netyi dakua'a ña kida ne dakua'a ne te ku'un ga ne nuu xi vatyi ña jan ikumi ne kida ne nuu tyuun.
  - 4) Na nduku nansa kida sa koo in ikumi ndoo nuu *Sistema Educativo Estatal* a sa'a nduu ne ne ivi ka'an in Da'an xii a ña kandisa ini ne ña ni'nú ini ne, naka ni ini ne kida ne, a nduu ne ña'a a tiaa ka'an vii xi ne nansa ni ia ne, ndia xi ñu'u ne a ndia kuni ne, ña kui kida ne, ña tu'a ne kida ne te nansa kutu'a ne.
  - 5) Ikumi kida ne te nda tnu'u ne ndia divi kuu ndua te kunde'e ndia xi ñu'u ne ivi te tyindee xi ne sa vatu ni, ni'i ne dakua'a ga ne nde xinù ne ña ntyikun ne.

- 6) Ikumi kua'a xi netyi koo xika, koo ka'an a koo ia dava sa xini tnuni ne, vatuni dakua'a ne kutu'a ne te dukan ni'i ne kivi vaxi, kundoo dii ini ne tyuun taka kida ne, te dava, dava ndia nsidaa ne ku'un ne dakua'a ne xi Ñuu nde ndoo ne.
- Nsidaa netyi dakua'a ikumi ne dakua'a ne a nduu ne netyi kutu'a kue yaa ia ana ya'a ne ma kui kutu'a yatyi ne ña kida ne.
  - *Secretaría, ña ndua ntyikuan kida nakua xikan kani ityi à sa'a educación especial ña katyi netyi kuu sa'nu nde ta'nde tyuun dakua'a educación especial, sa kunde'e tyindee xi netyi dakua'a ña kui kida ne a ya'a ne ña xiñu'u ne, nansa kutu'a ne vatyi ma in kutu'a ne te ña yo'o ikumi ne kida ne.*
- 1) Ikumi koo tu'a *educación especial* ña ndua xikan, ña ndua katyi netyi dakua'a, yua di'i, netyi ndia, netyi tyina'a a netyi ndia, sa'a kue'e, sa'a dukan nsidaa netyi kuatyi ya'a u'i kutu'a dakua'a.
  - 2) Ikumi kua'a xi tutu sa ma u'i kida tu'a xi *educación especial* te na nduku sa vatuni ki'i xi nsidaa tyuun sa'a ña daku'a, doko ma di ña yukan te kadi sa'a ma kui ki'i ne dakua'a ne.
  - 3) Ikumi kua'a too xi *educación especial* sa tyindee xi netyi dakua'a, a ikumi in kue'e a netyi yodo tu'a nsidaa ne ikumi ne dakua'a ne.
  - 4) Na nduku na'a sa nansa kui kunda ini xi te tyindee kua'a vii xi ña dakua'a, sa ni nsi'i ña kida ma kui kutu'a te kida taka ne.
  - 5) Ikumi kua'a nansa kuni'i ne ku'un sa'a nsidaa netyi tyina'a a ña ndua xiñu'u kida ne, tyindee nanduku, ña ndua kida tyuun ne, te kua'a xi ne ndua xiñu'u netyi daku'a.
  - 6) kua'a ña ndua koo vii ña ndua xiñu'u dakua'a netyi kutu'a netyi ikumi in tnundo'o sa kundoo vii te kutu'a nsidaa ne nde ndoo ne.
  - 7) Ikumi ndesa'a nansa kida ne, ña ndua ina'a ne te dansi'i ne ña ndua sadí ña kutu'a ne nuu nsidaa netyi kida tyun tyuun dakua'a.

- Ña ndia ika kida *educación inclusiva*, ña ndua ntyikun kani ityi à dukan ñu'u tna'a.
- 1) Ikumi kida sa'a kutu'a *sistema Braille* sa'a netyi koo tiaku, koo tui nuu xi, koo kui ka'an, a inka ga nansa kui kutu'a ne te kida ityi nansa ka'an nda, a ña xityi nda'a, xido ga a dama tna'a, dukan sa tyindee xi ne ña ndua xiñu'u ga ne.
  - 2) Ikumi kida sa'a ma u'i kutu'a ne inka Da'an dana'a nda'a netyi kuati ña kuii kida ne te ka'an ne Da'an Kastila netyi koo tiaku.
  - 3) Ikumi kida tu'a xi netyi dakua'a koo tui nuu xi, netyi koo tiaku, sa'a nsidaa ne ikumi ne daku'a ne te kida kida tyuun ne.
  - 4) Ikumi kida tu'a sa ni koo ña tyindee xi netyi ikumi in kue'e koo tatna xi.
  - 5) Tyindee kua'a xi netyi dakua'a yodo tu'a na kuu à sa'a sa xini tnuni ne, ña kida ne, ña kuni ne, ña xiñu'u ne.
  - 6) Ikumi kida sa'a ni tyindee xi yutnu xika nuu netyi xiñu'u xa sa'a ma u'i saa ne dakua'a ne.
- Nuu *Sistema Educativo Estatal* ikumi tyindee sa ma u'i ku'un nè na kua katyi *Ley* sa nsidaa ne ivi ko ka'an, ma kui kaka vii, koo tiaku, a koo ia dava sa xi ni tnuni, nsidaa ikumi ki'i koo in ikumi ndoo uun dukan sa nansa kundoo tu'a sa'a koo in kundoo kida kini te ni nsi'i à na kua ka'an *Ley General* xi dava ga tutu.

CAPÍTULO IX

TYUUN NDUKU NI DAKUA'A NSIDAA NETYI SA'NU.

Secretaría ikumi taxi à nansa kui nsi'i nuu *programa* dakua'a nuu netyi sa'nu kuni dakua'a ini tna'a nde ndoo ne, a Ñuu ne, a nde kida tyuun ne, netyi dakua'a nsi kivi a netyi xika sa'a, ña kutu'a ne ini kutu kuisi kivi ndoo nda, sa'a dukan kuu ntyikun tna'à nansa ni'i kua'an sa'a nu tyuun ni'i di'un te ikumi kuu ndia ndee ndoo nda.

- Ntyikun tyuun dakua'a nansa kui da nsi'i sa'a koo in ndoó ma dakua'a nsidaa ikumi nansa ni kuni ne dukan da ki'in ityi vii xi ne kivi nuu xi sa kunduu ne ne ivi vii Ñuu ne, nuu ña kutu'a ne ña ina'a ne te kida ne nakani ini ne nuu ña dakua'a ne.

- Tyuun dakua'a ne kuatyi koo ni daku'a ne, tee ni xika sa'un kuia kua'an nuu xi koo ni daxinu *primaria, secundaria* te dukan sa'a kuu ntyikun ga *educación media superior y superior*.

ÑA KUU UNI

NANSA NTYIKUN TNA'A TYUUN DAKUA'A

CAPÍTULO I

ÑA NTYIKUN DA KI'IN VII ITYI NUU TYUUN TYINA'A.

Ña ntyikùn da ki'in vii ityi nuu tyuun tyina'a, ntyikun á kutu'a vii netyi dakua'a kivi nuu xi sa'a vatuni da kuu tiaku ne mii ne, dukan sa na kuu a ka'an tutu nani *planes y programas de estudio*, na kuu a tna'a ve'e dakua'a xi Ñuu, te dukan kutu'a ga netyi tyina'a na kuu à katyi tutu.

- Kani ityi tna'a vii, do'o ñu'u tna'a:
  - 1) Ña nakani ini ne sa'a ña na ndia'vi te dakua'a ne à, sa'a kuu nda ini ne à te nakuni ne a.
  - 2) kunda ini nda ña ka'vi ndà, ña katyi nda ka'an ndà te tiaa nda.
  - 3) Ña ina'a ne sa'a kaa nda'a tyuun ia vityi, ña kui kida ne kuu ndá ini ne, kuna'a ne te kutu'a ne.
  - 4) Ña ntyityi ina'a ne ikumi ne kuu ndáa ini ne te na ki'in ne nansa kuii koo ña maní'i ini ne ña ntyityi.
  - 5) Nansa nakani ini ne, ña ni kuu, te ña ni'i nú ini ne te ndo'o ne.
  - 6) Ña ina'a ne te kida dii ini ne a, ña ndua ntyikun nakani vii ini nda, ña ndua ni ni'i kutu'a, netyi

kuatyi nuu ma in ña ya'a ne, nuu ña ina'a ne kida ne, ña xiñu'u ne, te nansa kutu'a ne.

7) Ña ndua viko ina'a ne te kida nda'a ne sa'a ne te ika ne, sa'a xityi inii ika ne, ikumi ne kudi ini ne, da kutyi ne ika ne, idadiki ne, ña kudi ini ne, tyindee tna'a xi netyi kida tyuun ve'e tatna, ña ina'a ne ivi sa'a Ñuu ne sa kundoo dii ini ne te nakua'a tna'a taka ne Ñuu ne.

- Ña nduu a ni kuu tu'a netyi ikumi koo nsi'a sa'a kuu ndà ini ne ña ina'a ne, ña kida ne, ña tu'a ne kida ne, nansa kida ne à te nsidaa ga ña ndua ntyikun nuu *planes y programas de estudio*.

CAPÍTULO II

TUTU ÑU'U TNA'A IN NUU NDIA TYINA'A.

Nuu planes y programas ña ndua katyi *Ley General de Educación* ikumi tyindee sa'a ikumi kutu'a vii netyi dakua'a *preescolar, primaria, secundaria, a media superior xi normal*, dukan sna nsidaa ña ina'a ne, dukan sa'a na nduku nansa dakua'a na kuu à ntyikun ña kuni ne, Ñuu nde ndoo ne, ña nduu à xi ina'a ne, ña ya'a ne sa'a ni'i ne di'un a netyi dakua'a netyi tyina'a, ve'e dakua'a, Nuu Ñuu kuati xi dava ga Ñuu In Ko'yo.

- Ña ndua ntyikun tyuun tyina'a ikumi a ndesa'a kida ña nduu a katyi *planes y programas de estudio*, ntyikuan, na nduku á kee vii a te nakani ini ne kida ne a ni kuu a kuni ne na kuu a ndia ika ne sáa kundoo vii netyi kuu tu'a xi netyi tyina'a, dukan sna ikumi kida tyuun taka sa'a kida tu'a tyuun, ndatnu'u vii xi nsidaa na kuu a ndoo kida tyuun tyina'a.
- Nuu *Secretaría* vatuni ikumi kakan nuu netyi ni'i tyuun tyina'a itá sa'nú inii Ñuu In Ko'yo te na kua'an dama xida ga ña na kuu tuu nuu *Planes y programas de estudio* te dukan kida nuu in Ñuu nde ndoo ne na kua ni'i ntyikun tyuun tyina'a te kutu'a.
- Ña ndua katyi te dakuni tnu'u *Secretaría* nansa ñu'u tna'a *planes y programas de estudio* ikumi koo xi dava ga te dukán ñu'u tna'a na kuu a ntyikun ga, ña ina'a ne te kutu'à ne Da'an xií ia Ñuu nda, ndia sastnu'u a vatyi ia kua'a Da'an ikumi kida tnuñu'u xi ne ivi Ñuu nde ka'an ne Da'an ne xi netyi tnùù.

CAPÍTULO III

LEY DE EDUCACIÓN DEL ESTADO DE PUEBLA

**ÑA SAA NA XINU XI
TYUUN NETYI
TYINA'A XI NETYI
DAKUA'A.**

Tee da ndakú nuu Ñuu Tensio'o do'ó kuityun xi ña xinu saa tyina'a xi ana dakua'a sa'a ña tyindee á netyi tyiñ'u tna'a á ña tyina'a nè kuityun xi ña xinu saa te koó xiñ'u kundoo ín ni kasi vi'i ni in in ne kundoo ne a ve'e ne a Ñuu ne kuu ni nansa na taka nè dukan kaan ne kui tyuun nè ñà te màsà kui tnu'u tna'a ne.

CAPÍTULO IV

**TUTU IN NUU XI
NSIDAA
NANSA KUU VII
TYUUN DAKUA'A.**

Ana kuu sa'nu ikumi te tyuun tutu nsidaa ña ndiaá ika kuna'a ana dakua'a à dutyi kuatí, ña kuatyí sa va'a, tutu yukan katyi ndía ndiaá, nansa kuñu'u tna'a nansa tyina'a ana ífn ña xi tyuun tyina'a, dukan kuu ntyikun ana kuu sa'nu nuu ana tyina'a, ana da ndaku nuu kuu sa'nú ni tyina'a ña kuu Ñuu nde ndoó ana dakua'a.

CAPÍTULO V

**TUTU NA NDIA'VI
KUUN TYIKUN KIVI
DAKUA'A ÑA KUATI À
ÑA KUATYI.**

Ña yo'ó ikumi a kunduu a ña katyi tee da ndaku nuu Ñuu In Ko'yo xi nsidaa nda'a Ñuu, ña yukan kuun ntyikun ndé dakua'a ña kuati, ña kuatyí sa va'a xí ana dakua'a ve'e nani *Normal* ndé dakua'a ana tyina'a xi ña kuati. Kuu ntyikun à ña katyi nuu tutu nani *Ley General de la Educación*.

- Ndia'vi kivi dakua'a, te ndia'vi ndaa hora dá koo kuaka ini xi tyina'a ña nduu à xikan tutu kuu sa'nú.

CAPÍTULO VI

**ÑA NDUU À NDIA IKA
KIDA YUA DI'I DUTYI
KUATI.**

Yua di'i, ña'a, tiaa iín nuù xi de'e ne a ña'a a tiaa dakua'a nú ta ña'a ga xinu á sa'un uni kuia dukan sna kuin nuu né dava ña xiñuú á da ni'i á kua'nu a, kuin nuu ne ni mandi'a te màsà kida si ntye'e á sa'a ñá ni kua'nu tnuñu'u á.

CAPÍTULO VII

**INKA GA ÑA DA KI'IN
ITYI XI TYUUN
TYINA'A.**

Ña dakua'a ana kua'an tyina'a ikumi á kuin nuu á ni kuu ndaka ña koo ndàvà iki kuñu à, koo ñama ndaku tyi à dukan sná sa xiní tnuñi à sa'a ña na kida tyuun à kuna'a á ndia kida da kuu tiaku à mii á vi'i

ga kua'á tyindee xi ana mà kui kida mii in ña'á sa'a ña vi'i ni saà tnii a in tyuun.

ÑA KUMI

SA'A NETYI KUTU'A

CAPÍTULO I

SISTEMA EDUCATIVO ESTATAL TYI GA KUU INIA SA'A NETYI KUATI A NETYI KUATYI DAKUA'A.

Ña ntyikun ve'e nde tyina'a xi ña kuati nduú ndía xiñu'u ña'a kuati, tee kuati, ña kuatyí, ni kóo nde dakua'a, ve'e kuu sa'nu nuu Ñuu xinu kuatyí nuu Ñuu Tensio'o kuin nuu á ni kuú ña katyí nuu tutu *Constitución*.

- Ana dakua'a ikumi kua'a xi á:
  - 1) Tyina'a xi á ña tyií ga kukún.
  - 2) Kida ñu'u xi kivi á, iki kuñu à tnuñu'u xi á, kuu ndiaa màsà koo in da ñaña xi á.
  - 3) Da ki'in ityi xi á a ña'a á tiaa nduu á.
  - 4) Tyina'a xi á kida ñu'u á da ñu'u xi á te kida ñu'u á da ñu'u xi inka nè.
  - 5) Da ka'an xi á ndía kui dakua'a ndé tyuun xio'o á kida na da xinu à.
  - 6) Kakin xi ana tyina'a ña xiñu'u á te kundoo a ana xiñu'u á.
  - 7) Dakua'a ve'e kida tyuun Ñuu ita ndu'u xika te kutu'a kida netyi ndoo xika.
  - 8) Tyindee xi ña kuati, ña kuatyí tyi ga nda'vi yua d'i xi te mà kui dakua'a á.
  - 9) Ki'i à xi ña kuatyí dava ga kuiin nuu á ña nduu á xiñu'u nsidaa ña kuatyí dakua'a ve'e ndé xika.

	<p style="text-align: center;">CAPÍTULO II</p> <p>NDUKA NI KUU XI VII ÑA KUATI TE NI KUA'NU NAMA.</p> <p><i>Secretaría yo'ó kuiin nuu à ni kuu ña katyi ve'e indu'u Ñuu Ko'yo, nde ña ko'o ña kaxi, kuxi kuu a ña da kuu tiaku xi ana xiín xi a.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Secretaría yo'ó kuiin nuu à ña kuu ya'vi ve'e tyina'a ni kuu nduuua ña wa sa'a ni kua'nu nama dutyi kuati dakua'a.</i>
NDUKAN NI KUU NDOO MANI NSIDAA TE MASA YA'A NI IN TNUNDO'O NUU VE'E TYINA'A.	<p>Ña kuati, ña kuatyti ta ña'a ga xinu sa'un uni kuia <i>Secretaría</i> xi dava ga á ikumi kuiín nuu màsà koo in da ñaña xi a ña'a a tiaa ni kunduu à màsà ya'a tnundo'o iki kuñu à a da ndo'o sa xini tnuni à nsidaa á kida ñu'u á ña katyí netyi tyina'a.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nsidaa ana kuu sa'nu nuu ve'e ndé tyina'a xi ña kuati ikumi ne da ka'an ne màsà koo in da ñaña màsà koo naa tna'a á, kani tna'a á nsidaa kuatyti te sa'nú kuu ndoo mani. Netyi kuu sa'nu, netyi kuati, yua di'i, netyi tyindee, netyi ita sa'nu nuu ve'e dakua'a, netyi ita sa'nu nuu ve'e nde na ta'nde tyuun, sa'a kundoo tu'a masa ya'a in tnundo'o nuu nde ndoo ne ve'e dakua'a.
ÑA U'UN	
DA NÁ XINU DUKUN TNUÑU'U XI ÑA'A TE TIAA TYINA'A.	
NETYI TYINA'A NDUU NETYI IÍN SA'NÚ NUU TYUUN NANSA KUTU'A DUTYI KUATI.	<p style="text-align: center;">CAPÍTULO I</p> <p>Netyi kuu sa'nu Ñuu Tensio'o ndukun nee nansa te ndia kida ne sa'a na kuni te kida tnuñu'u xi ña'a te tiaa tyina'a te mani'i ne ña katyi nuu tutu yo'o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Tyikoo dukún xi tyuun kida ne sa'à ña ni ni'i ne ña ntyikun ne. 2) Tyindee xi né ni da na kua'a sáá né, tyina'a xi né ña xinu sáá tyina'a ne ña kuati iín nuu né. 3) Na kuni ña kua'a sa stnu'u ndiaá tyuun kida netyi tyina'a, ndiaá ika kida ñu'u xi né vatyi iín nuu ne dutyi kuati.

LEY DE EDUCACIÓN DEL ESTADO DE PUEBLA

- 4) Na kuni xi ña ntyityi ne te ina'a ne.
- 5) Kida tnuñ'u xi tyuun ka'nu xi ne ña tyina'a ne ña kuati in kivi in kivi.
- 6) Kani ityi xi né sa'a ña ni da xinu dakua'a nè, saa natnii ne ña kida mani ga kuu na'a né.
- 7) Tyindee xi ne ni na ni'i ndee ini ne ña kida ne.
- 8) Tyi ya'vi vii xi ne di'un na kuu a ndiaa ika tyuun kida ne.
- 9) Na kuni te kida ñu'u xi ña sa ni ndu ta'vi ne nuu tyuun.

CAPÍTULO II

**NANSA KAKA TYUUN
XI ANA KUNI KIDA
TYUUN, ANA NA XINU
DUKÚN TE NANA
YA'VI NETYI TYINA'A
XI ÑA KUATI, ÑA XIKA
EDUCACION MEDIA
SUPERIOR**

Sa'a ña kui ki'i in ne ivi tyina'a ne ve'e nde dakua'á ña kuati ikumi kuu ntyikun à ña da ndakú *Ley General del Sistema para la Carrera de las maestras y maestros*.

- Ana kida tyuun nuu ve'e kuu sa'nu nani *Educación Indígena* te koo ni da xinu á *licenciatura* kua'a á ikumi dakua'a á ndé sa ni sakin tee kuu sa'nu nuu Ñuu Tensio'o, ikumi á ka'an Da'an Ñuu xii á te ka'an sná à da'an kastilá.

CAPÍTULO III

**IN NI ÑU'U TNA'A ÑA
DAKUA'A TE DA
KUA'A GA ÑA SAA.**

Secretaría Ñuu Tensio'o tnyiu'u tna'a á ña dakua'a a da na kua'a netyi tyina'a a ña'a a tiaa ni kuu nduu ne sa'a ña nduu saa ña sa ina'a ne te ni kuu ña ndia ika ne nuu ña yo'o.

- Ña nani *sistema integral de formación, capacitación y actualización* kuu kumia ña ituu yo'o:
  - 1) Dakua'a saa ne da xinu á *Licenciatura* a ña'a a tiaa *educación básica* ni kuu nduu á.
  - 2) Ni kani kua'an da kua'a netyi tyina'a.
  - 3) Nduku nde dakua'a á te saa ne xinu ne in *especialidad, maestria xi doctorado*.
  - 4) Tnyiu'u tna'a tutu xi ana kesa'a, da na kua'a saa te ni'i ne da xinu ne nde nuu xi.

- 5) Nduku te da kuni tnu'u ña nani *enfoque de derechos humanos*, dava dava ni mandia'a, nduku ña kuu ndoo mani ne te vi vii ni kida ne tyuun ndia ikane.
- 6) Ndia ika ne nduke ne nansa dakua'a ne te da kuni tnu'u ne ndia xikan *cultura educativa*.

CAPÍTULO IV

NETYI DAKUA'A TYINA'A XI DUTYI KUATI.

Ne ivi ni dakua'a ve'e ndé tyina'a ndoó Ñuu Tensio'o ikumi ne kuna'a ne kua'a nansa kuni'i nuu ne tyuun xi ne, sa'a dukan vatuni tyindee ne a ña'a kuati a tee kuati xi netyi kuatyi.

- Ve'e nani *Secretaría* ndia ika kuni'i nuu á ve'e nde dakua'a netyi tyina'a.

ÑA KUU IÑU

KA'AN SA'A VE'E NDE TYINA'A

CAPÍTULO ÚNICO

NANSA KOO VE'E SA'A ÑA KUU NA'A NSII KOÓ IN ÑA'A KUU XI ÑA KUATI ÑA'A TE TIAA, KUATI, KUATYI, TE SA'NU MÀ MATNA'A À TNUNDO'O.

Ve'e ndé tyina'a nduu in xian taká nsidaa ana kua'an dakua'á te kutu'a, nde sa'a too ne tyuun xi ne nuu netyi kuu sa'nu Ñuu Tensio'o, a inka ga ña.

- Ña kuityuun, ve'e, nde kuu ndoo ana dakua'á, netyi kuu sa'nu Ñuu Tensio'o, ve'e tyuun xi netyi *particular*, dukan sna nsidaa ña xi tyuun ne, ndia ika *Sistema Educativo Estatal* taxi ne à.
- Nsidaa ve'e, tei, nsidaa ga ña iá kuityuun ikumi á koo va'a á kida tyuun xiñu'u xi á, koo ndoo á, sa'a ña da naya'a xi a nuu ña nani *ciencia, innovación tecnológica* sa'a ña dukan kunduu a *educación de excelencia*, ana xiñu'u xi á, na kua katyi *lineamientos* ña yo'o taxi netyi kuu sa'nu nuu Ñuu In ko'yo.
- Netyi kuu sa'nu Ñuu Tensio'o xi netyi ve'e tyuun in, in ñuu ikumi ne koo tu'a ne nsidaa ve'e tyina'a ndoo ñuu kuati, ñuu nde xika sastnu'u, ñuu nde ndoo ne ivi de'e xii xi ne ivi tnuu, sa'a masa ndoo ni'ni a ma dakua'a ga ña kuati, tyikoo ve'e wua'a xi nsidaa nda'a tyuun ne te na ki'in xi ana ni ni kuii kuni kutu'a nuu nsidaa kuisi ñuu kuati.

- Nsidaa kuisi ana xi ñu'u ku'un ve'e tyina'a ikumi kuu ndia te kuuin nuu xi ne sa'a masa koo in kadi nuu ne ku'un ne dakua'a ne, ndia ika netyi kuu sa'nu ni koo va'a ve'e tyina'a, sa'a masa ya'a ne tnundo'o.
- Kuu ndia xi ña xi tyuun ve'e tyina'a, dukan sna nsidaa ña ikumi á sa'a ni koo vii nde kundoo netyi kuati a netyi kuaty kua'an dakua'a, ndia ika netyi kuu sa'nu Ñuu In ko'yo, Ñuu Tensio'o, ve'e tyuun, netyi yua di'i te nsidaa ga ne ivi Ñuu, kuu ndia ne si da aña ikumi ve'e tyina'a.

ÑA USA

NI KANI KUA'AN KUU NTYIKUN NI KUA'NÚ ÑA TYINA'A NE.

CAPÍTULO ÚNICO

**NDÍA KIDA SA'A ÑA NI
KANI   KUA'AN
MANDIA'A   ÑA
TYINA'A   NÈ   ÑUU
TENSIO'O.**

Ni kani kua'an ikumi mandia'a nansa tyina'a nè, kuni katyi à nsidaa ve'e ndé tyina'a nè in in ña ntyikun kutu'a ña kuaty dakua'á, ana ni ni kuii ni kuu nduu ne, nde ni *modalidad* ni kaxi ne.

ÑA KUU UNA

NDIA IKUMI KIDA NETYI ÑUU IN KO'YO NUU TYUUN DAKUA'A

CAPÍTULO ÚNICO

**NDÉ TYUUN XI KIDA
IN IN NE IVI ÑUU, NUU
TYUUN DAKUA'A ÑUU
TENSIO'O.**

Kuisi ana kuu sa'nu nuu Ñuu Tensio'o ndia ika kida xi ña yo'o:

- 1) Kua'a too xi ve'e tyina'a dukan sna ve'e nde sa'an de'e ne ivi ñuu xi xii, nsidaa ga inka ne, ve'e nde tyina'a xi netyi dakua'a tyina'a xi dutyi kuati, ndia ika ve'e tyina'a xi de'e xii, nde dakua'a netyi kua'an da xinu tyina'a xi dutyi kuati te inka ga ña nde kuii kutu'a ga netyi dakua'a.

- 2) koo tua'a xi netyi kuu sa'nu nuu ve'e tyina'a sa'a ni kuu ña katyi nuu tutu nani *normas* te ni saa koo vi vii nsidaa tyuun xi ve'e tyina'a.
  - 3) Kakan xi nuu netyi kuu sa'nu Ñuu Inko'yo ni tysiñ'u tna'a ne ña ntyityi tu'a te kida ne ivi ñuu nuu tutu in nuu ña kutu'a dutyi te netyi kuatyi.
  - 4) Taxi too ve'e nde dakua'a dutyi kuati xi netyi dakua'a *educación media superior*, nuu netyi dakua'a sa'a ni saa ne nuu xi te kutua'a ne ña saa nansa tyina'a ne nuu tyuun xi ne.
  - 5) Tee kuu sa'nu ikumi te da davà te ña ni dakua'á inka xián.
  - 6) kua'a, ma nakuni te ma kuu ndia ña da ndaku ne ivi uun.
  - 7) Tyindee tysiñ'u tna'a te ni kuu ña ndaku nuu *sistema de educación media superior y un sistema de educación superior*, sa'a koo inka ga ana da ndaku xi nuu *universidad y la diversidad educativa*.
  - 8) Ku kumi tutu ndè nakàva kivi nsidaa ana dakua'á nsidaa netyi tyina'a, nsidaa ve'e iá Sto'o xi.
  - 9) Kuuin nuu, a ka'an kuatyi à nuu ve'e ndoo Ñuu Tensio'o, dukan sná ña nsidaa ve'e koó nakava nuu tutu yo'ó ni kida ña nduu á katyi yo'ó.
  - 10) Kuiín nuu ña nsidaa kuisì ve'e ndé tyina'a ni sáa nsidaa tutu kuityuun ña kuati dakua'á.
  - 11) *Protección civil* kuiín nuu à ni koo va'a nsidaa ve'e tyina'a.
  - 12) kuuin nuu xi nsidaa ve'e tyina'a ni koo va'a, sa'a masa ya'a ni in tnundo'o.
- Netyi kuu sa'nu Ñuu Tensio'o xi netyi ni'i tyuun in, in Ñuu, tyindee ne nsidaa kuisi netyi xiñ'u te vi vii ni kida ne. Tyindee ne ana tyi ga xiñ'u te ndoo nde ñuu kuati ndoo xika,

ndee ndoo ne ivi nda'vi, ndee ndoo ne ivi de'e xii, a inka dañu'u ka'vi ne, a tuku nakani ini ne a tuku ndixi ne.

• Ña yo'o ikumi kida ne:

- 1) Tyiñu'u tna'a tnu'u ni nakuni xi nsidaa a ña'a a tiaa, sa'a tyindee xi ne ni ni'i ne di'un dakua'a de'e ne a inka ga ña ía.
- 2) Tyikoo xi *programa* te ni'i ne si koto kundixi dutyi kuati xi nsidaa ña xiñu'u dakua'a ve te ma tyi'ya'vi ne.
- 3) Tyindee xi dutyi kuati dakua'a, a di'i ne a yuua ne ni xi'i ne a ni ndoo ku'i ne te ma kuu i ga kida tyuun ne.
- 4) Ma kadi xi nuu dutyi kuati kuni dakua'a nuu ni ya'a ve in tnundo'o.
- 5) Tyindee xi ña kuati tyi ga ntyityi sa'a ni ni'i á ku'a inka Ñuu In ko'yo a Ñuu extranjero dama tna'a ña ina'a.
- 6) Tyikoo kua'a xian na in: *educación abierta a distancia* nde dakua'a dutyi kuati a netyi kuatyi.
- 7) Tyikoo nuu iñu te *una hora* nsi kivi dakua'a dutyi kuati a ña kuatyi.

ÑA IIN

NDE NA KUATNA'A TE NA KUATYI DI'UN KUITYUN TYUUN DAKUA'A

CAPÍTULO ÚNICO

DA KUAKA TNA'A
DI'UN TYIYA'VI XI
ANA TYINA'A.

Ana kuu sa'nu Ñuu In Ko'yo, dukan sna ana kuu sa'nu nuu Ñuu Tensio'o, ndui xian kuu sa'nu da kuaka tna'a á di'un tyi ya'vi xi ana tyina'a.

- Ana kuu sa'nu Ñuu Tensio'o ikumi ne na tyituu ne nuu tutu nde na kuatyi di'un sa'a sa ia tyi ya'vi xi ana tyina'a, kuiin

nsidaa ña xiñu'u, nsidaa vii xi ve'e tyina'a, a kuu yukun ña saa, sa'a kuu ña ndatnu'u taka in, in netyi kuu sa'nu te ni kaka vi vii tyuun.

ÑA UXIN

ÑA NDIA IKA KIDA NDA SA'A TYUUN DAKUA'A

CAPÍTULO I

ÑA NDUU À IKA YUA DI'I KIDA NE TYINDEE NE.

Ña ndia ika yua di'i, a ña'a a tiaa da kua'nu xi de'e inka ne.

- 1) Nduku te ni'i da na kava xi kivi ña tii ku'un a dakua'a a, nú ta ña'a ga xinua sa'un uni kuia.
- 2) Ni kani kua'an tyindee xi ana kuu sa'nu nuu ve'e nde dakua'a de'e ne.
- 3) Kutna'a tyindee xi ana kuu sa'nu nuu ve'e tyina'a.
- 4) Kua'a ne kuu nduu ne ana kodo nuu da kaka xi tyuun taka kida yua di'i.
- 5) ikumi ne kuiin nuu ne ni dakua'a a ni mandia'a a a masa kida ntye'e a xi mii a a.

CAPÍTULO II

ÑA IN NUU SA'A MÀSA YA'A NI IN TNUNDO'O TE NI KOO VII TYUUN VE'E TYINA'A.

Netyi kuu sa'nu nuu ve'e tyina'a ikumi ne nduku ne ña ni ki'i ne ivi koo ni'i ne ni in tyuun sa'a ni tyindee ne, nsidaa ña kuati Ikumi a dakua'a.

CAPÍTULO III

KIDA TYUUN TYINDEE UUN

Ne ivi tyindee xi mii xi nuu ve'e tyina'a nani *superior*, ndia ika ne kida tyuun uun ne sa'a ni'i ne tutu ka'an ña ni xinu ne ni dakua'a ne.

LEY DE EDUCACIÓN DEL ESTADO DE PUEBLA

CAPÍTULO IV

DAKUNI TNU'U ÑA NDUU À KUU.

Netyi kuu sa'nu Tensio'o nduku ne in xian nde da kuni tnu'u nsidaa ña kuu nuu ña tyina'a. Nduku nde xian te xiñu'u tyuun taka nde da kuni tnu'u ña kida ne ivi Ñuu xi xii, ka'an Da'a kastila a Da'an xii.

ÑA UXI IN

NDE XIAN KUU NDIA TUTU XI NETYI XINU NI DAKUA'A

CAPÍTULO ÚNICO

NDE KUII TAVA XI TUTU NDIA ÑA SA NI XINU NI DAKUA'A.

Nde ni xian kuu ndia tutu xi netyi dakua'a nuu *Sistema Educativo* Ñuu Tensio'o kuu ndia Ñuu In Ko'yo.

- Ve'e *Sistema Educativo* Ñuu Tensio'o, na taxi ne tutu nani *certificado, constancias, diplomas, titulo* a nde ni saa ne ni dakua'a ne, na kuu a katyi nuu tutu nani *planes y programas*.

ÑA KUU UXI UI

TYUUN DAKUA'A KIDA NETYI *PARTICULARES*

CAPÍTULO I

NA KUU A NI KA'NU

Ne ivi uun vi'i ní tyina'a sná ne nsidaa ni nuu *modalidad*, netyi kuu sa'nu Ñuu Tensio'o taxi ne tutu ndiaa nuu netyi ni dakua'a.

CAPÍTULO II

ÑA NDUU À KIDA SA'A NI KUU ÑA NDUU À NTYIKUUN VE'E DAKUA'A *PARTICULAR*.

Netyi kuu sa'nu nuu kua'an ne taxi ne tutu ndia nuu ana ni dakua'a, kuiin nuu xi ne in xityi kuiaa, dukan sna vatuni kakan ne ña nduu a kuni ne kuu ndaa ini ne a xiñu'u ne in tutu sa'a ve'e tyina'a.

CAPÍTULO III

NDE KUI KAKAN XI TUTU XIÑU'U.

Nuu koó ndoo ini ne ña na xikoni'i netyi kuu sa'nu nuu tyuun dakua'a nuu koo ia vii a, ikumi ne sa'un kivi nduu vi tutu xi ne.

LEY DE EDUCACIÓN DEL ESTADO DE PUEBLA

